

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 — — —
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 — — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám árak: 4

NAGYVÁRAD, július 17.

A papság és a szociális kérdés.

(K. Ö.) Az osztrák katolikusok f. évi július 19—21-ik napjain szociális kurzust rendeznek Bécsben.

Czélja ezeknek a szociális kurzusoknak a katolikusokat a szociológia azon kérdéseiben tájékoztatni, melyek a társadalmi bajokat felidéztek és azon eszközökben, melyekkel a társadalmi bajokat gyógyítani lehet.

Az a rendszer, mely a szociális bajoknak okozója, a liberalis kapitalista rendszer, soká tagadta, de ma már kétségtelen, hogy az összes bajok, melyeket szociális bajoknak nevezünk, az elhibázott gazdasági rendszernek a következményei. Mindnyájan csalódtunk, de első sorban a merkantilisták, a kik ettől a gazdasági rendszertől nagy anyagi fellendülést vártak. Most már a legmerkantilistább közgazdasági írók is kénytelenek bevallani, hogy a nemzetek rohamosan sietnek a vagyoni bukás felé. A plutokraczia pedig, mely a rendszer szülötte, nem fogja azt feltartóztatni. Csak nagyobbodni fog a romlottság, mely a rendszerrel jár s mely következetesen fejleszti az igényeket a tömegben, hogy a pénz segítségével korlátlanul uralkodhassék fölülte. Az anyagi bukás maga után vonta az erkölcsi romlottságot.

Ennek következménye az lett, a mit szintén senki sem mer tagadni, hogy a társadalmi rend alapjai meginogtak és gyökeres társadalmi átalakulások eshető-

sége előtt állunk. A belgiumi, a párisi, a madridi események elég anyagot szolgáltatnak a gondolkodó státusférfiaknak.

De nem szükséges a külföldre menni. Nézzünk körül itthon és meggyőződhetünk róla, hogy a merkantil-liberális gazdálkodás gyümölcsei nálunk is erőfélben vannak. Az anyagi pusztulásról, melybe az uralkodó rendszer az országot üzte, nem akarok beszélni. Ezt mindenki tudja. Az erkölcsi pusztulás jelei abban mutatkoznak, hogy a törvényes rend megingott, a tekintély ereje megszűnt, a romlottság, a megvesztegethetőség terjedőben és az erkölcsi tényezők uralma kiszorítva a közélet nyilvánulásaiban. Sehol megelégedettség, mindenütt panasz. Egy lépés még és fejünk felett összecsap a szociális bajok áradata.

Az orvoslás nehézségeit másutt is érzik, de kutatják és tanulmányozzák az orvoslás eszközeit. Ezt a czélt szolgálják a bécsi Leo-társulat által rendezni szokott *szociális kurzusok*, melyek a legaktuálisabb kérdésekkel foglalkoznak. Lichtenstein herceg a *szabadelvű közgazdasági rendszer hatásairól* fog értekezni. További tárgyai lesznek: a biztosítási és hitelügy szervezete, a Raiffeisen-féle pénztárak, a mezőgazdasági szövetkezetek, a keresztény jótékonyosság, a szociális törvényhozás, az iparpolitika feladatai. *Biederlack* jézustársasági tanár pedig a *papság és a szociális kérdéstről* fog előadást tartani. Biederlack tanár Rómából való és így leginkább hivatott XIII. Leó pápának a szociális kérdésben elfoglalt álláspontját interpretálni, mely

abban foglalható össze, hogy a társadalmi zür-zavarokból a kivezető utat csak a vallás és az egyház találhatja meg.

Már pedig ha a társadalmi bajok gyógyításában vezető szerep jut az egyháznak, akkor a társadalmi tevékenységből szolgálai, a papok sem vonhatják ki magokat. Bárha megértené a magyar kath. papság a kor intő szavát és az egyház legfőbb tanítójának szózatát, ki híres szociális encyklikájában megjelölte azokat az alapelveket, melyeket figyelembe kell venni, ha a társadalmi bajokon győzedelmeskedni akarunk. XIII. Leó pápa nemcsak a világi katolikusokat, hanem a papokat is arra buzdítja, hogy ismereteiket, tudományukat és törekvéseiket a szociális tevékenységnek áldozzák.

A kath. egyháznak ezen ismeretes állásfoglalása dacára mi nálunk még nem igen hatotta át az elméket a szociális tevékenység szüksége. Bizonyos közömbösséggel szemléljük az események folyását és nem tudjuk megérteni, hogy a nép vágyaival és kívánságaival magára hagyatva, veszedelmes aberrációk veszelvények van kitéve. A népet vezetni kell, kívánságait a méltányosság medrébe szorítani. Ha mi nem vesszük a kezünkbe a nép társadalmi vezetését, vannak, akik azért versengenek, hogy a népet veszedelmes ideáknak meghódítsák. Avagy talán nagyobb viharokat várunk, melyek felrázzanak bennünket!

A szociális kérdéssel most már minden párt foglalkozik. Vannak a melyeknek szociális programjaik vannak, mások beérik a palliatív eszközökkel. Az

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Katonai botrány Nagy-Váradon a Bach-korszakban.

— Levéltári adatok nyomán. —

Összekocczanások, suriódások, kisebb-nagyobb terjedelmű konfliktusok a polgárság és a katonaság közt széles e világon előfordulnak. Alapjában véve azon, hogy a lakosság eme két különböző eleme közt a harmónia időnként megszakad s kínos incidensek zavarják fel a társadalom békéjét, nem is lehet olyan nagyon csodálkoznunk, ha ennek a jelenségnek indokai után kutatunk.

A katonaság világszerte kiváltságos állapotokat élvez. A honvédelem missiójának büszke tudatában lenézi az egyszerű civil embert. Megkülönböztető jelvényeket, ruhát visel, fegyver van az oldalán és külön törvények uralma alatt áll.

A falu tüzes legényei, a paraszt Don Juánok is véres próbákat tartanak olykor-olykor egy-egy bucsun, vagy vásári sokadalmon annak megállapítására, hogy ki a legelső dalia. Hogyne rugnának ki tehát a virtus hivatott képviselői, pláne a béke unalmas napjaiban

a bortól, női kacérságtól feltüzelt, exaltált állapotban.

Olytömeges botrányokra azonban, mint nálunk, egy ország krónikája sem mutathat fel példát. Ebben már határozottan dominál Magyarország a többi európai államok felett. Ez az egyenlenség igen régi eredetű s úgy látszik az idegen szellemű katonasággal költözött be hozzánk.

Az éles kard ejtette hosszú vérnyomok történetünk régebbi századain át vezetnek napjainkig. Nyitramegye *Apponyi Pál* és *Ivanóczy Márton* követői által 1603-ban egyenesen a Prágában időző császárnál emel panaszt a katonai garázdálkodások ellen.

Az országgyűléseken törvényt hoznak a tulkapások ellen, főleg pedig a híres 1841-iki temesi vérengzés rázta fel az országot nyugalmából, mely alkalmával a szónokok egész sora hevesen felszólalt az országgyűlésen és a polgári biráskodás kimondását, behozatalát sürgeti ilyen esetekre.

A szomorú emlékü Bach-korszakban *Nagyváradon* is elő fordult egy eset a katonai brutálításra. Az eset 1861-ben történt egy cs. kir. főhadnagy és egy zsidó kereskedő között.

Prüger főhadnagy felesége ugyanis külön-

böző bevásárlásokat tevéen a városba, ez alkalmával Grünwald Dávid boltjában is megfordult. Innen kijöve utját folytatva észrevette, hogy pénztárczája, melyben 130 frt készpénze volt, nyomtalanul eltűnt. Legott visszament tehát Grünwaldhoz s meggyőződve lévén arról, hogy a tárczát nála hagyta, erélyesen követelte annak a visszaadását. A kereskedő semmit sem akart tudni a dolgról, mire a nő az esetet bejelentette a rendőrségnek. Itt azonban Grünwald esküt is tevéen vallomására és mert bizonyíték nem volt, őt felmentették és a főhadnagy feleségét elutasították.

A károsult nő férje nem volt megelégedve ezzel az elintézésel s maga vette kezébe a a dolog rendezését. Felkereste Grünwaldot s azt ajánlotta neki, hogy legalább felét az elveszett összegnek térítse meg. Grünwald ebbe sem egyezett bele, mire Prüger türelmét veszítve erőszakhoz nyult és a váradai rendőrkapitányság egykoru jelentésében foglalt eme kihágásra ragadtatta magát:

»A cs. kir. főhadnagy f. évi július 1-ső napján reggeli 4 órakor ismét elküldött 1 tizedest s szolgáját Grünwald elfogatására, de ezeket Handel Benjámin 6) alatti tanu elutasította, miért a tizedes őrcsapatért küldvén a szolgát, az a por. olábbal, egy őrmesterrel és 4

uralkodó rendszer is beéri az utóbbival. Az egyes jelenségekre keresi az orvosságot és be nem látva, hogy az alap, amelyen a társadalmi berendezkedés nyugszik, elhibázott és rossz. Jogosultnak mi csak egyféle szocialis programot ismerünk, azt, melyet a kath. egyház is elismer, mely az egyént vallásosabbá és erkölcsösebbé akarja tenni és társadalmi helyzetének javítása tekintetében jogos igényeit kielégíteni.

A románok passivitása.

A románok mozognak; politikusaik mindinkább foglalkoznak azzal az ideával, hogy a passivitást fel kell adni és bevonulni a képviselőházba. Tegnap a szebeni »Tribuna« is ezzel a kérdéssel foglalkozott és kijelenti, hogy a magyar sajtó téved, ha azt hiszi, hogy a románok azért léptek a passivitas terére, mert a magyar állam ellen demontsrálni akartak; a magyar kormány eljárása kényszerítette őket a passivitásra, miután meggyőződtek, hogy a magyar képviselőházban nincsen számukra hely. Különben, ugymond a »Tribuna«, korai volna még aktivitás- vagy passivitásról beszélni, míg a »nemzetgyűlés« nem nyilatkozik. Ha ez a gyűlés meg fog győződni, hogy ugy Erdélyben, mint a Bánságban a választások tisztasága biztosítva van, nem fogja ellenezni, hogy a románok is részt vegyenek a választásokban: de másnak, mint a nemzetgyűlésnek, nincsen joga ezt kimondani.

Petőfi emléke.

Minél közelebb jutunk a segesvári csata félszázados évfordulójához, annál több jelével találkozunk annak az országos mozgalomnak, mely Petőfi Sándor emlékezete méltó megülésének van szentelve.

A Petőfi-ház.

Tegnap jelent meg a Petőfi-Társaság felhívása a nemzethez a *Petőfi-ház* létesítése ügyében. A lelkes felhívás egész terjedelmében a következő:

fégyveres legénynyel megérkezett 's 2) 3) 6) már felhívott 's tanu Tar József 7) alatti vallomása szerint Grünwaldot arra kényszerítették hogy *velük a várba menjen* 's rajta és a férje mellett felállott Grünwald Dávidot 2) 3) 6) 7) felhívott 's tanu Weisz Herman 8) alatti vallomása szerint *onnyira erőszakoskodtak, hogy a szobában volt kemenczét összelörték* 's 2) 3) 5) és 7) vallomások szerint Grünwaldot a szenvedett veretés 's ijedelem miatt betegé tették 's erőszakoskodással csak ugy hagytak fel, hogy 5) tanu *a várba bement 's a szolgálalbeli tisztól kiküldetést nyert az erőszakoskodó katonák behívására.*

A közhangulat különben is igen ingerült lévén az országban garázdálkodó katonai uralom ellen, a város közönsége egyenesen a Budán székelő helytartó-tanácsához fordult elégtételért. Az akkori törvénytelen forumok eme legfőbbike a feljelentésre megindította a vizsgálatot és kilátásba is helyezte, hogy a botrányos eset szereplői elfogják venni büntetésüket. Ez a kilátásba helyezett megtorlás azonban nem lehetett valami súlyos, hanem csak olyan »pro forma« való megintés, amint ez a helytartó-tanácsból a város közönségéhez érkezett és itt tanácsulési jegyzőkönyvbe ígatott leiratnak következő, a végzést tartalmazó passusa is igazolja:

»E vizsgálat eredményéhez képest Prüger főhadnagyot csak azon tény terheli, hogy Grünwald Dávidot önhatalmilag ismételve idézteté a

Felhívás a Petőfi-ház fölépítésére.

Minden háznál otthon van ő, csak magának nincs otthona.

Munkái, sokféle kiadványokban, kéziratok, emléktárgyai, arcképei, szobrai egész muzeumot megtöltenének, ha volna ilyen muzeum.

Ennek a létrehozását tervezi a Petőfi-Társaság: a Petőfi-házat.

Egy emlécsarnokot a nagy költő nevének megörökítésére, a székesfőváros egyik legdiszesebb pontján, mely klasszikus stílusú építészetével, oszlopcsarnokában a nagy költő szellemi bajtársainak mellszobraival, Budapestnek is egyik ékességét képezné, s az utókor számára megtartogatni méltó ereklyéit, munkáit, lehetőleg többi remekírónk ereklyéivel együtt belső helyiségeibe megőrizné.

De a Petőfi-ház egyuttal, mint a Petőfi Társaság irodalmi gyűléseire szánt díszes helyiség, mely más irodalmi egyesületek előtt szintén készséggel megnyílik: állandó templomául fog szolgálni a magyar Muzsának. A kegyelet oltárán lobogni fog itt azon szellemi tevékenység éber lángja, melyből nemzeti irodalmunk annyira nagy bajnoka adott életerőt századokon át a fennkölt hazafias érületnek, nemzeti műveltségnek.

Minden magyar kegyeletes önérettel fog tekinteni irodalmunk e Pantheonára, az idegen pedig a magyar név tiszteletével, látva, hogy mint a nyugat: kelet népe is így megbecsüli irodalmát, mint a nemzeti élet föltényezőjét.

A magyar nemzethez fordulunk a tervezett Petőfi-ház létesítése végett.

Ha mindazok, kik Petőfi műveiben lelki gyönyört találtak, ha mindazok, kik Petőfi lángjában hazaszeretetük aczélját megedzeték, összerakják áldozatfillérjeiket: ez emlécsarnok hirdetni fogja a magyar nemzet hálaát legnépszerűbb költője iránt és lelkesítő elismerését a magyar szépirodalom iránt, melynek Petőfi világra szóló alakja volt.

Számítunk az egész magyar nemzetre, kicsinyére és nagyjára egyaránt.

A legkisebb összeg is köszönettel fogadtatik s föl lesz jegyezve a pergamentre a Petőfi-ház emlékkönyvében.

Most, Petőfi vértanui halálának ötvenedik évfordulóján intézzük e felhívást a magyar nemzethez, s hisszük, hogy ezen napokban, midőn minden honfi szív nyitva van, kérő szavunk helyére fog találni.

Budapesten, 1899. július hónapban.

Bartók Lajos, Jókai Mór,
a Petőfi Társaság alelnöke. a Petőfi Társaság elnöke.

Ugyancsak a Petőfi-ház ügyében Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter ma a következő leiratot intézte a székes főváros tanácsához:

»Halhatatlan költőnk Petőfi Sándor halálának félszázados fordulója alkalmából — mint a tekintetes tanács előtt is tudva van — felmerült a terv, hogy Petőfi-ház néven épület emeltessék, melyben Petőfinek s többi nagy írónak ereklyéi őriztetnek. A terv kivételében fáradozó Petőfi-társaságnak a legnagyobb készséggel megígértem, hogy e szép gondolat megvalósítására irányuló törekvésekben magam is részt veendek. Első lépés gyanánt legyen szabad a tekintetes Tanács figyelmét is különös nyomatékkal felhívnom e kegyeletes tervre, kérve, hogy amennyiben a Petőfi-társaság a Petőfi-ház elhelyezése céljából szükséges telek kijelölése és átengedése érdekében a tekintetes tanácshoz a hazafias és kegyeletes mozgalmak mindig oly buzgó támogatójához fordul, a terv létesülését szokott áldozatkésziséggel előmozdítani sziveskedjék.

Petőfi-ünnepélyek.

A »Petőfi Társaság« elnökségéhez Magyarország minden nagyobb városából érkeznek megkeresések, hogy az általuk rendezendő Petőfi-ünnepélyeken küldöttek által képviseltesék magukat. E kérelem teljesítése azonban teljesen lehetetlen. A »Petőfi Társaság« mint ilyen *csak Segesvárott ünnepelhet* és egyetlen egy városba sem küldhet megbízottat.

Az *Egyetemi kör* ma délután 6 órakor ülést tart. Egyedüli tárgya a »Petőfi-ünnepély« programjának megbeszélése. Az egyetemi kör 5 tagu küldöttséget küld Segesvárra, míg a Budapesten rendezendő Petőfi-ünnepélyen teljes számban meg fognak jelenni.

Szász képviselők küldöttsége.

A Segesvárott tartandó Petőfi-ünnepélyre a szász képviselők küldöttséget menesztének. Pildner szász képviselő levélben tudatta a Petőfi társaság elnökségével, hogy a szász nemzetiség is részt óhajt venni Petőfi emlékének megünnepelésében. A szászok mindig lelkesedtek Petőfi költeményeiért, a mi már abból is kiviláglik, hogy a szászok két legnagyobb költője Petőfi verseit lefordította.

Egy új korszak következik a magyar számára a történelemben: hazájának második, új ezredéve. Midőn szép reményeket táplálva szívünkben egy *szébb* jövőnek *jobb* sorsa felett elmerengünk lelkünk: szíveinkben önkénytelen egy szózat, a hála szózata fakad Isten iránt, a ki megengedte érnünk e mesebeli időt.

Az egész ország ünnepel.

Hála zsolozsmák zengenek, ihletett imák töltik be a léget s szállnak ég felé, a magyarok Istenének csillagtrónja elé . . .

Ilyen volt ekkor ez a kis ország! Ilyen lelkes volt ennek a maroknyi népnek hangulata.

A vonat már egészen közel járt a fővárosához, midőn vészjelt adott s éleset füttyentve a nyílt pályán hirtelen megállt.

Száz és száz ifju ugrott le egy pillanat alatt, — keresve a megállás okát; de egyik sem találta, egyik sem látta a veszedelmet sehol.

Pedig hát a vonat nem ok nélkül állott meg, mert valaki a vészféket meghuzta; de hát ki és miért?

A feleletet egy kipirult arcú, bányaai legényke adta meg, a ki pihegve s kék sapkáját magasan a levegőben lobogtatva kiabálta amint csak fáradt tüdején kifért:

— Meg van! Meg van!

— Éljen! Meg van! Brávó! kiálták többen.

— De hát mi van meg? — kérdezték most tőle százan is.

— Mi? Hát a sapka, a miért a vonat megállt!

katonai bíróság elé, Weissenbach őrmestert pedig, hogy felsőbbrendű tiszt iránti hivatalos tülbuzgalmában önhatalmilag járt el, mihez képest a nevezett őrmester már megis fenytetett és Prüger főhadnagy tette sem maradand *megrovás* nélkül.

Az egész ügy tehát oda redukálódott, hogy a felsőbb hatóság egy bünbakkot fogott s a tulajdonképeni vétkest egy kilátásba helyezett megrovással kecsgetti.

A katonatiszti afférek elintézésének ez a legszokottabb módja azonkívül, hogy a garázdálkodót néha megrovással vagy a nélkül a legközelebbi avancementál előléptetik. **Idem.**

Gotterhalte és — Szózat.

Irta: Bodnár János.

Ötezer tornász ifjuval robogott a vonat a magyar főváros felé. Prüsszögve, nagyokat füttyentve, büszkén száguldott tova, mintha érezte volna, hogy egy egész ország jövődjét, a magyar haza büszkeségét viszi magával abba a tündér városba, a melyben a kis ország hatalmas nemzete örömmujongva ünnepelte a bámuló világ csodálkozása között hazájának ezer esztendőös fenállását.

Igen, egy bűvös álmodt élt át e nemzet, a melyre büszkén tekinthet vissza, mert ez az álom való, igaz, mesés neve: egy ezredév.

Sarkon fordultak immár e nagy időnek kapui, a multakat a lét ködébe takarva el.

Az 1848—49-es honvédek küldöttsége.

Segesvárra az 1848—49-es honvédek küldöttséget küldenek. A küldöttség tagjainak névsora: *Illyés* Bálint orsz. képviselő, *Blaskovics* Lajos m. á. v. felügyelő Budapest, *Borszék* Soma nyug. kir. törv. tanácsos, *Horváth* Ignác alezredes Kolozsvár, *Purzsony* János alezredes Seps-Szent-György, *Pünkösdy* Gergely alezredes Nagy-Szeben, *Lázár* Mihály százados Deboly, *Vajna* Tamás 48-as százados Seps-Szent-György. A küldöttség három tagja Budapestről indul s a többiekkel Erdélyben találkoznak.

Orvosok kongresszusa.

Az orvosok országos kongresszusa Nagyváradon szeptember 10-én fog megtartatni. Az előkészítő bizottsága hétfőn d. u. gyűlést tartott dr. *Konrád* Márk, kir. tan. elnöklété alatt. Jelen voltak: dr. *Baróthy* Ákos, dr. *Berkovits* Miklós, dr. *Grósz* Albert, dr. *Kornstein* Lajos, dr. *Mayr* László, dr. *Nemes* Áron, dr. *V. Szabó* Béla, dr. *Tomm* Béla, dr. *Popovics* György, dr. *Péchy* Károly, *Sternthal* Sándor, *Winkler* Lajos, dr. *Döry* Ferencz, *Marschalkó* Leo, *Krúger* Viktor, dr. *Kassay* Kálmán, dr. *Balogh* Elek, *Nyiry* György, dr. *Sámson* Márton, dr. *Radó* Ignác, *Komlóssy* József, dr. *Berkovits* Ferencz, *Sas* Ede, *Szokoly* Tamás, az előkészítő bizottság tagjai.

Elnök dr. *Konrád* M. megnyitotta tanácskozást; előadja, hogy az orvosok országos szövetsége kongresszusát szept. hó 10-én fogja tartani. A szükséges előintézkedésekre nézve kéri az illető bizottságok megalakítását. Az előkészítő bizottság következő tagokat kért fel:

I. A kongresszust rendező bizottság elnöke dr. *Konrád* Márk, tagjai: az orvosok országos szövetsége helybeli fiókjának választmánya és dr. *Balogh* Elek, dr. *Deme*, dr. *Popovics* György, dr. *Tomm* Béla, dr. *Péchy* Károly és dr. *Sámson* Márton; jegyző dr. *Nemes* Áron, dr. *Bulyovszky* József.

II. A fogadó-bizottság elnöke dr. *Konrád* M., jegyzője, dr. *Kassai* Kálmán, tagjai dr. *Baróthy* Ákos, dr. *Berkovics* Miklós, dr. *Döry*

Ferencz, dr. *Grósz* Albert, dr. *Grósz* Menyhért, dr. *Kornstein* Lajos, dr. *Popovics* György, *Hlatky* Endre, *Krüger* Viktor, dr. *Balogh* Elek, dr. *Sámson* Márton, *Komlóssy* József, *Rimler* Károly, dr. *Berkovics* Ferencz és dr. *Radó* Ignác.

III. Az elszállásoló bizottság elnöke *Hegedűs* Géza, tagjai *Busch* Dávid, *Szokoly* Tamás, *Molnár* Lajos, *Nyiry* György, *Winkler* Lajos, *Sternthal* Sándor, *Hering* Sándor, *Hollósy* Jenő, *Fehér* Dezső, dr. *Szólósy* Ernő, dr. *Fisch* Áron, jegyzője dr. *Waldmann* Béla.

Az ünnepély-rendező bizottság elnöke *Mezey* Mihály, jegyzője dr. *Popovics* Miklós, tagjai dr. *Radó* Ignác, *Komlóssy* József, *Stark* Gyula, dr. *Vucskics* Gyula, dr. *Döry* Ferencz, *Kunz* Gusztáv, *Fleschakker* Gyula, *Sas* Ede, dr. *Adorján* Ármán, dr. *Mayer* László, dr. *Sámson* Márton, dr. *Balogh* Elek, *Szathmáry* Zoltán, *Kassai* Kálmán.

A kongresszus programját a központ állítja egybe; minden további intézkedés megtételére felkérték a kongresszust rendező bizottságot, illetve a szövetség helybeli fiókjának választmányát. Ezzel a gyűlés véget ért.

A kath. legény-egylet beszámolója.

Június hó 16-án d. u. tartotta a kath. legény-egylet első évnegyedes választmányi ülését.

Elnök és igazgató beszámolnak az egylet első negyedévi belételeiről. Az egylet látogatása nem hagy fenn kívánni valót. Daczára a nyári szezonnak, csak 14 napra jöttek kevesen össze, a többi napokon 25—40 a hétköznapi, 50—60 a dalárdai és ünnepnap alkalmával egybegyűlő tagok száma.

Előadott tantárgyak: Apologotikus hittan, négy előadásban. Az első hármast tartotta az igazgató. 1. Az Isten nagysága, a mikrokozmoszból bemutatva; 2. Az Isten bölcsesége és szeretete teremtményei iránt a mikrokozmoszból bemutatva; 3. A két első előadás összefoglalása eredményeként — Az Isten tud segíteni, bizonyítja hatalmát e nagyvilág, nem is tartja ki csineket a mi ügyeinket, bizonyítja a sok apró

mikor a nótát fölesendülni hallák: »mi lesz most?«

A következő percz aztán meghozta a magyarázatot, midőn ötezer torokból harsant föl, mintegy ünenszóra:

Eljen a király!

Aztán döngött a szózat szakadatlanul mindaddig, míg csak az utolsó akkord is el nem hangzott abból a dalból.

Hiába intettek a nagy csengővel szünetet. Hasztalan csitították azt a hadtestet, mind nem használt az semmit; olyan volt az már akkor, mint a szilaj ár, mely föltartózatlanul, gátat nem ismerve kiméletlenül sodor el mindent, a mi útjába akad.

Eljen a király! Eljen a király! hangzott szakadatlanul. A király pedig katonás tisztelgessel fogadta a lelkes ovációt, a mely pedig inkább annak a nótának szólt.

Mikor pedig lecsillapodott a zaj, már akkor a három zenekar egy végtelen szomorú melódiába csapott át.

Bánatosan rezdültek végig a dallam akkordjai a tömeg fölött, — bánatos hurokat rezdítve meg a szívekben is.

Mikor pedig körüljárták a tágas versenytér a siró dallamok, a sápkák, a kalapok lekerültek a fejeikről, az óriási közönség, mint egy ember állott fel, maga a király is felállt, sőt ezer ajakról hangzott fel a milliók szívéből fakadó imaszereű fohász:

»Isten áldd meg a magyart!«

lény, melyekről oly remekül gondolkozik; 4. Felolvasást az igazgató távollétében dr. *Némethy* Gyula volt szíves elvállalni s befejezte ez alapvető ciklust Isten lelkiismeretünk tanúsága mellett — czimü felolvasással.

Ezenkívül három jogi felolvasás volt, bevezetésül a speciális iparosokat érdeklő törvényekhez. Tartotta *Szolnok* Jenő, titkár.

Ezen előadások szakadatlanul folynak tovább, összel pedig történelem-irodalom, társadalom-tudomány és zene előadásokkal egészítetnek ki.

Titkár jelenti a tagok és pártoló tagok örvendétesen szaporodó számát. A befizetések pontosan történnek.

Pénztárnok benyújtja számadását és előzetes költségvetését, mely felesleggel zárul.

E jelentés után a választmány elhatározta, hogy részletfizetési módozat mellett azonnal berendezi a könyvtárt.

A bennlakást hat tag számára engedélyezi a választmány, kik havi 2 frt 50 krért teljesen felszerelt ágyat, fűtést, világítást kapnak az egylet helyiségében.

Táray Sándor műlakatos urnak a gyönyörű 10 ágyért, melyet ajándékban készített az egylet számára, jegyzőkönyvi köszönetet mond a választmány.

Fontos volt még az a határozat, hogy azon rendes tag, ki önhibáján kívül munkájából kiesett, egy hétig az egyletben otthont kap minden díj nélkül.

A választmány megtekintette a végleg berendezett termeket s a csinos háálószobát és teljes megelegedését fejezte ki a látottak felett.

El lett ugyancsak határozva, hogy az egylet összes nagy jötevőinek arcképeit megszerzi az egylet, hogy ezen hála által első sorban önmagát tisztelje meg.

A választmányi ülés után tartott ifjúsági gyűlés elhatározta, hogy f. hó 30-án *családi estélyt* fog rendezni.

Erről majd bővebben.

Az igazgató jelentést tett még a választmánynak a küldöttség kölni utjáról, melyről lapunkban többször megemlékeztünk, — végül az elnök jelentette, hogy báró *Gerliczy* Félixné megindította a mozgalmat, melynek célja, hogy a váradi nők az egyletnek diszes, értékes himnuszú zászlót ajándékozzanak; — mit a választmány örömmel és hálával vett tudomásul.

A Dreyfus-ügy dióhéjban.

— Eötvös Károly felolvasása. —

Európa szeme Nagyváradon csüggött vasárnap 11 órakor. De le valának eresztve a Lloyd függőnyei s ha 1 frt 50, illetve 1 frt ántret nem fizetett Európa, ugy hiába csüggött, nem látott semmit.

Hallani mi sem hallottunk, a kik bent voltunk. De ne vágjunk elibe a géznek.

Jelen voltak: *Sipos* Orbán, *Glac* Antal, *Winkler* Lajos, *Kunz* Gusztáv, *Mezey* Mihály, *Zana* Ágoston, dr. *Mayer* László, *Fábr* testvérek, *Batig* Ferencz, *Kovács* István, *Pallay* Lajos. Ezekon kívül a sajtó képviselői és a hitsorsosok, mintegy kétszázan, nők ugy 30 körül.

Mély csöndben vártuk Őt s egy részletekben kiutalt hosszas éljen hirdette, hogy már jön, sőt már elfoglalta helyét a tükör előtti pódiumon, honnan így szemben is, a tuloldalról is láhattuk s így kettős ansichtet nyújtott egy ántreért.

De egyebet nem is nyújtott.

Óh, Nagyvárad! Pakfong városnak nevez a szomszédod, pedig aranyos jó város vagy te, csak a vendég szereplőid halmoznak el pakfonggal.

Ugy-e teli volt a Fekete Sas valamelyik télen, mikor az örök *Ilka* tartotta koncertjét? Négy forint volt a belépti jegy s ezért ama tulvilági gyönyörben részesültünk, hogy láhattuk ezüst diadémját és hallhattuk a »Kőrösi lányt«, »Ugyan édes komámasszony« stb. Klasszikus darabokat, magyarul

németül és angolul. Az utolsó számnak tapsoltunk legjobban, mert azt persze nem értettük sem mi, sem a földöntuli *Ilus*.

Már nem emlékszem, hogy kifogták-e akkor a hintóból a lovakat, de többen úgy éreztük, hogy bátran kifoghatnánk, mert az örök *Ilus* pompás helyettesé tett bennünket.

Most is teli volt a Lloyd nagy terme, pedig a tárgy s a nyári nap egyaránt hevített. Az antré kevesebb volt, mint a télen, de amit kaptunk az is.

Dicsérrünk kell a felolvasást azonban azért a gyöngédségért, melylyel az izzadó publikumot meglepte. Mindjárt a kezdetben ugyanis igen üdítő hideg tus árasztott reánk azzal a kijelentéssel, hogy ő tulajdonképpen nem is fog a Dreyfus ügyről beszélni. Ez a tus hatott s a publikum lehült.

A beszéd veleje ez volt.

Eljött Szent László szép városába, mert az újságírók felkérték, hogy jöjjön, sőt hirdették, hogy jön, mielőtt végleg határozott volna. Ime engedelmeskedik, úgy ahogy tud. De nem fog felolvasni a Dreyfus ügyről, hanem csak elmélkedni. (A publikum egy része élénken bölintgat mások keresik, hová fejüket lehajtsák).

Ezután jön a statisztika lesajnálása, mely csak adatot halmoz, de kritikát nem gyakorol. P. o. Itt következik egy pár megható példa a királyné halála és egy tót napszámosság, kit verekezésben ütnek föbe, Krisztus és a két lator stb. mik mind csak számok az erőszakos haláleset rovatában. (A közönség kezdi szégyelni magát, hogy a felolvasó azt hiszi, mi ezt nem tudjuk.) Ezután egy kanyarodás Tisza-Eszlára, mi igen változó benyomást eszközöl. Ott ő állott a fellázadt Európa szeme előtt és lecsillapítja a hullámokat.

Őszintén kijelenti, hogy a Dreyfus ügy egy hajszálal sem nagyobb, vagy mélyre hatóbb a Tisza-Eszláránál, sőt mindenben megegyezik azzal és csudásan hasonlít.

Itt felemlíti, hogy a tanuk kis kivétellel vagy tudják, hogy hazudnak, vagy nem tudják, hogy hazudnak, a szakértők még ennél is rosszabbak. (Itt valaki meghuzta a kabátját, mert az orvosszakértőket kivette.) A Dreyfus ügyben elköltöttek egy pár milliót, mi egyesek kezébe került s a sajtó és hatalom össze fogván nem engedte kiderülni az igazságot.

Hm! hát így volt az Eszlári pörben is? A sajtó és hatalom, a milliók, a szakértők, tanuk...? Talán tán nem így gondolta a felolvasó ur!?

Kijelenti, továbbá, hogy Dreyfusnak az a szerencséje, hogy a klerikalizmus és royalisták belé szóltak az ügyébe. Így a többiek rögtön összefogtak s Dreyfus megmenekült.

Hm! hát nem az igazság volt a revizor, csak a politika.

Érdeklődve vártam a bevezetés után a tárgyalást. Hanem azon vettem észre, hogy tolnak kifelé. Valóban vége volt, mielőtt elkezdődött volna.

Egy színügyünket intéző nyilatkozata élénken illusztrálja a hatást.

— Ha én 20 krért ennyit nyújtanék a publikumnak — ki szednék a fürtjeimet.

De mégis. Ha visszagondolok a felolvasásra, azt mondom elég volt ennyi. Sok is volt. Ennyi se kellett volna.

Hanem valami szeget ütött a fejembe.

A jogászok Szacsavay emlékére ünnepélyt rendeztek. Nem ment el senki, pedig miniket igen nagyon érdekelt a személy s a szereplők ismert jó erők voltak.

Most egy igen ország jogi tévedéséről volt szó, előre tudtuk, hogy aki beszélni fog róla annyit sem tudhat erről mint egy jó hírlapíró és teli volt a terem.

Mi ennek az oka? Nem értem.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

- Julius 18. A megyei központi választmány ülése d. e. 11 órákor.
 Julius 18. Tanítók gyűlése Nagyszalontán.
 Augusztus 15. Mulatság Nagyszalontán a gymnasium javára.
 Augusztus 23. és 24. Kereskedelmi kamarák kongresszusa.
 Augusztus 27. Csonkatorony felavatása Nagyszalontán.
 Augusztus 29, 30, 31. Vendéglősök kongresszusa.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél-6-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Szt. Antal szobra Olasziban.** Vasárnap d. e. 9 órákor volt a v.-olasz plébánia templomban Szt. Antal szobrának ünnepélyes megáldása. A templomot egészen betöltötte az ájtatos hívők serege. A szt. misét *Dencs* János címzetes kanonok v.-olasz esperes plébános tartotta nagy segédlettel, az ünnepi beszédet *Pákh* Emil káplán mondta. A szt. mise után következett a szobor megáldása s szt. Antalról szóló füzetkék kiosztása a nép között. A szt. Antal iránti tisztelet kétségkívül itt is olyan áldásos következményekkel fog járni, mint mindenütt, ahol eddig behozták.

* **A Nögáll-intézet kibővítése.** Nagyvárad városjótékony intézményei között az első egyike a Nögáll-intézet. Egy angyal szívé, áldott lelkű főpap mérhetlen áldozatkészségének örök hirdetője. A nagyterjedelmű intézetben eddig is százak nyertek naponta nemcsak oktatást, de táplálékot is — Az intézetet még fejleszteni fogják, az emberiség hasznára és az emberbaráti szeretet dicsőségére. *Rimanóczy* Kálmán építész tervet nyújtott be az építési engedélyért és folyamodott, hogy a Szent Vincze épületet emeletesre építhesse.

* **A színház alapozása.** Az építendő színháznál a belső munkálatokra és a fűtési és szellőztetési készülékre most írják ki a pályázatot. Egészen olyan, rendszert kívánnak, mint a budapesti Vigszínháznál van, különösen, hogy a levegő hőfoka állandóan 16 fok legyen. — A színház helyén levő épületek bontása serényen halad s a jövő csütörtökön, július 20-án letezik a színház alapját. Ezzel egy új fejezet nyílik meg a nagyvárad állandó színház történetében.

* **30 éves találkozó.** Ezelőtt 30 évvel azal hagyta el a nagyvárad prem. rendi gymnasium 40 érettségizett tanulója a tantermetek, hogy 30 év múlva ismét találkozni fognak jul. 16-án. A 40 közül elhaltak 8-an s vasárnap d. e. a gymnasium épülete előtt találkoztak 7-en u. m: *Mocsáry* Béla min. oszt. tanácsos (Bpest), *Sipos* István lelkész (Rév), *Kóhalmy* Ferencz földbirtokos (Nagy-Léta), *Szabó* Pál kir. járásbíró (Nagy-Károly), *Weitersüts* János főszoigabíró (Szalárd), *Waldmann* Adolf kereskedő (Nagyvárad) és *Horváth* Kálmán gyógyszerész (Kaba). A találkozó csak tartózkodva merték egymást megszólítani annyira megváltoztatta őket a 30 év. A szt. mise hallgatása után felkeresték egykori tanárukat *Cséplő* Pétert a prem.rendházban, ki elmondta nekik, hogy egykori tanáraik közül már csak 3, *Agáczy* Norbert és *Gonda* István ny. tanár (Jászó) van életben s ez utóbbihoz üdvözlő táviratot küldtek. Az egykori iskolatársak ezután lefénypéztették magukat, majd kirándultak a Félix-fürdőbe, hol pajzán diák-csinytevéseik felelevenítésével cigányzene mellett a legjobb hangulatban töltötték el az időt. Az elmaradt iskolatársak közül üdvözlő sürgönyöket küldtek *Porde* László püsp. titkár (Szamos-Ujvár), *Bónyi* Adorján kir. közjegyző (Margitta) és *Pollák* Ignác ügyvéd (Zenta). Az iskolatársak ismét szerződést kötöttek, hogy 1904. jul. 16-án találkozni fognak Budapesten.

* **A Körözs partjának rendezése.** Nagyvárad városa százezer forintot költött a Körözs kögátak kiépítésére s azóta is rengeteg összeget a partok fenntartására. Végleg rendezni kívánja azonban a partokat, részben azért, hogy a lakosokat megvédje, részben pedig a városi területek érdekében. A főmérnöki hivatal beterveztette a kiépítendő partokról a költségvetést, amely szerint a Parobek-gát, a várad-váraljai és v.-velencei kögát és a Párizspatak beömlésénél szükséges védműveket öleli

fel. Az egész munkálat 34859 frt 98 krba kerül s ebből megtérül 2527 frt 47 kr., tehát a városnak 32332 frt 51 krjába kerül.

* **A honvéd-huszárok jubileuma.** Október elsején lesz huszonöt esztendeje, hogy a magyar országgyűlés képviselőháza megszavazta tíz magyar honvéd-huszár ezred felállítását. Ebből az alkalomból valamennyi honvéd-huszár ezred megiratja az ezred történetét, azonkívül a jubileumi forduló napján ünnepséget rendez.

* **A kir. ügyészség köréből.** *Lázár* Márton kir. alügyész 6 heti sz badságra utazott.

* **A Párizs-patak rendezése.** A Párizspatak állandó mizeriája Nagyváradnak. Ha hébe-korba megárad, kárt tesz a patakmenti lakosoknak, ha pedig szárazság van, olyan büzt terjeszt, hogy az egész környék levegőjét megfertőzti. Ez a bűz behatol természetesen Biharmegye közpórházába is. Hogy mitől van ez a bűz *Frank* Ödön kiváló szakértő, miniszteri biztos ítéletére akarják bizni. Addig is Biharmegye alispánja, mint a kórházi választmány elnöke átírt a városhoz. Pedig az egész dolog nem olyan nagyfontosságú. Tessék a városnak rendszeresen tisztán tartani a patak medrét s ellenőrizni, hogy a partmenti házakból ne ereszenek és dobjanak bele minden erjedésre alkalmas piszkot.

* **Kinevezés.** A nagyvárad kir. posta és távirtd igazgató *Oleman* Miklós és *Szivák* Márton fegyházörököt levélhordókká nevezte ki.

* **Ullmann Izidor temetése.** Tegnap ment végbe d. e. 10 órákor a nagyvárad orth. izr. hitközség nagy halottjának néh. *Ullmann* Izidornak temetése a Zöldfa-utca halottas háztól. Az udvart teljesen megtöltötte a résztvevők serege, az utcán pedig a temetés ideje alatt beszüntették a közlekedést, annyira felszapordott az utca népe. A sokaság közt ott voltak a többek között: Nagyvárad város törvényhatóságának képviselőiben dr. *Beöthy* László főispán, dr. *Bulyovszky* József polgármester, továbbá *Rácz* Mihály, *Ragány* János, *Busch* Dávid, *Komlóssy* József, *Istvánffy* István, *Szücs* Dezső, *Lukács* Ödön, *Sipos* Orbán, *Hlatky* Endre, dr. *Bozóky* Alajos, *Rádl* Ödön, *Miskolczy* Barnabás, *Gurkovits* Kornél, *Molnár* Lajos, dr. *Konrád* Márk, *Kunz* Gusztáv, *Reismann* Mór, *Léderer* Dávid, *Kripka* Henrik, dr. *Grósz* Albert, *Huzella* Gyula, ifj. *Kohn* Sámuel, *Schwarz* Jakab (Élesd), dr. *Grósz* Menyhért, *Janky* József, dr. *Sarkadi* Lajos, *Rendes* Vilmos, *Müller* Salamon, dr. *Mihelffy* Adolf, *Harmathy* Károly, *Scherz* Károly, *Réz* Mihály, *Glac* Antal, *Weinberger* Jakab, *Moskovits* Mór, dr. *Bartha* Béla, *Ternyei* Antal, dr. *Fridländer* Sámuel, *Moes* Károly, *Auspitz* Adolf, stb. stb. Az orth. izr. hitközség előljárói, a margittai, halmi-i, köbölkúti, székelyhídi, belényesi. busztercezi hitközségek rabbijai. *Fuchs* dr. főrabbi betegsége miatt Karlsbadból nem jöhetett el. A koporsót a hitközségi előljárók hozták ki az udvarra s először *Klein* halmi-i azután *Weinberger* székelyhídi rabbi mondott fölötté bucsuztatót. A holttestet az ujjvárosi orth. izr. imaház udvarába vitték, majd a katonavárosiba s onnét helyezték örök nyugalomra. A közrésztvé igen nagy mértékben nyilatkozott, meg az elhunyt hitközségi elnök iránt.

* **A nagybácsi.** Hiszékenységének keservesen megadta az árát *Groszmann* Teréz varró leány. *Groszmann* Teréz ugyanis a mult héten eltávozott Váradról, elment rokonait látogatni s ezért ládáját, melyben benne volt összes fehérneműje s százharminczöt forintos takarékpénztári könyvecskéje, rábizta nagybátyjára *Groszmann* Lipót zöldfa-utca lakosra. A leány tegnap érkezett haza s amikor ládáját megnézte, észre vette, hogy az fel van törve s

hogy hiányzik belőle a fehérnemű. A takarékpénztári könyv meg volt ugyan, de ebben sem volt nagy gyönyörűsége a leánynak, mert a pénzből csak öt forintot hagyott bent a tolvaj, a többi kivette a takarékpénztárból. A rendőrség a nyomozást megindította s a gyanu a nagybácsira irányul, a ki időközben megszökött. Körözik.

* **Az iparosok helye a piacokon.** Az ipartestület vasárnap gyűlést tartott, amelyen kijelölték az iparosok helyeit a piacon. E szerint a piacon a helybeli iparosok fognak árulni az első sorokban, a vidékiek pedig a váradiak után következnek. A vidékiek az áruláért fizetni fognak s a rendőrségen igazolványt kell váltaniok.

* **Udvari gyászjelentés.** A hivatalos lap közli az udvarmesteri hivatal által kiadott udvari gyászjelentést, mely szerint néhai *György Alexandrovits* orosz trónörökösért július 16-tól tizenkét napi udvari gyász van elrendelve.

* **Don Juan festőművész.** Néhány nap előtt megirtuk távirati értesüléseink alapján, hogy lovag *Spaun* Pál festő letartóztatták. *Spaun*, a ki *Diefenbach*-nak, az extrawagans és nemrég csődbejutott festőnek tanítványa és benső barátja volt — egy följelentés alapján fogták el, mely szerint állítólag elcsábította *Diefenbach* 12 éves leányát.

Erre vonatkozólag egy bécsi lap *Diefenbach*-nak a következő levelét közli:

Trieszt-Barcola, 1899. jul. 13.

Tisztelt szerkesztőség!

A mai lapokból értesültem csak, hogy *Spaun* lovagot letartóztatták, mert állítólag az én leányomat elcsábította. Kérem tehát közléteni, hogy a mai napon írásbeli nyilatkozatot küldtem a bécsi ügyészséghez, hogy ez a letartóztatás *aljas és bosszúálló denuncziális* következménye, miért is, mint-hogy *Spaun* Pál teljesen ártatlan, kérem rögtön szabadon bocsátását.

* **Eltűnt ember.** Szűts József mező-turi ember már tul van a 40 éven, tehát alig lehet ráfogni, hogy a szerelemben utazik s mégis eltűnt, mint a kámför. Családjá azonban nagyon kíváncsi tudni, hogy hol rejtőzködik. Azt hiszik, hogy a jó aratás eredménye csalta ide s a központi, vagy a tenkei járásban arat. Biharvármegye alispánja elrendelte a körözését.

* **Veszedelemes szomszédok.** Tegnap este véres verekedésnek volt színhelye a *Szilágyi* Sándorné háza. *Szilágyi*né, aki különben cigány asszony-szomszédaival évek óta rossz viszonyban él, míg tegnap este a szomszédok meg-támadták *Szilágyi*né s véresre verték, úgy-hogy be kellett szállítani a kórházba. A veszedelemes szomszédok ellen megindították a nyomozást.

* **Mulatságból a halálba.** Nagy mulatóközség gyűlt egybe tegnap Rákospalotán a fő-ut 24. szám alatti vendéglőben. Szólt a muzsika, tánczra perdült a fiatalság, míg az öregebbek sör-bor mellett vigadtak. Úgy tíz óra tájt általános volt a jó kedv — duhajkodás és kurjongatás következett az eddigi csendes mulatozás után s egyszerre csak a kerthelyiség közepén nagy gomolygás, zürzavar támadt. Izgatott szóváltás, utána ütlegek hangzottak. Mindenki odasielt a dulakodókhoz, akik nyilván valami nőszemélyen vesztek össze, s mind-egyikaek akadt valami pártfogolni valója, úgy, hogy egy-néhány percz múlva az egész korcsma verekedett. Repültek a poharak s székek a legények elővették késeiket s úgy hadakoztak igazuk mellett. Egyszerre csak a legduhajabb köztük szívéhez kapott, s összeesett.

Végső van, megszurtak! hörögve s néhány másodpercz múlva csakugyan elvérzett. A kés szive alatt találta.

A hogy a mulatozó pajtást ott látták véreben fekvő, halva — csend lett, s ijedten szökött meg az egész vendég sereg.

Arra már a rendőrség is megjelent. A meggyilkoltról megállapította, hogy *Varga Samu*-nak hívják és rákospalotai 23 éves földműves, gyilkosát még eddig nem tudták kinyomozni.

Számos elfogatás történt, de az előállítottak sorba tagadják, hogy a szegény *Varga Samu* ők gyilkolták meg. Akkor volt a gomolygás, hogy a rendőrség csak nehezen fogja az igazi tettest kinyomozhatni.

Varga Samu most a törvényszéki orvostani intézetben fekszik.

Pestis egy fürdőhelyen.

Budapest, július 17. (Saj. tud. táv.) A Magyar Értesítő jelenti: Magyarország határáról néhány órányira fekvő *Sinai* fürdőhelyen, hol a román kir. pár nyaralni szokott, a katonaság közt a *fekete himlő (pestis) rettenetes betegsége lépett föl* és iszonyu mértékben dühöng. Eddig 150 katona esett a pestisbe s legnagyobb-részt meghalt.

A sinai őrseget e borzasztó hirre visszarendelték Bukarestbe, mert a román királyi pár már nem megy oda nyaralni.

Bukarestben a pestis fellépéséről mit sem tudnak, mert az esetet teljesen titokban tartják, hogy a közönség izgatottsága ne legyen oka a pestis terjedésének.

Sinai közelében fekvő *Bajes* fürdőben szintén észleltek néhány pestises esetet s a fürdőt a fürdőközönség azonnal odahagyta. A fürdővendégek különben *Sinai*-ból is lázas izgatottsággal készülődnek. A környékbeli lakosság igen izgatott, mert nem tud az esetről biztosat s a hatóság következetes hallgatása meg gyanusnak tetszik előtte.

Igazságszolgáltatás.

Párbajért elítélt joghallgatók. Ez év tavaszán történt, hogy *Középe*ssy Dezső és *Vermes* Béla első éves joghallgatók kártyázás közben össze szólalkoztak, aminek a következménye párbaj lett.

A segédek kardpárbajban állapodtak meg-azonban, noha a segédek tizszer össze engedték őket, mind a ketten sértetlenek maradtak.

A párbajról azonban tudomást vett az ügyészség, minek következtében megindult a nyomozás s tegnap meg lett tartva ez ügyben végtárgyalás is.

Az ügy *Nagy* József törvényszéki bíró tanácsában került végtárgyalásra.

A tárgyaláson mind a két vádlott, megjelent, azonban a beidéztet tanuk nagyobb része nem jelent meg.

A két vádlott s a megjelent tanak teljesen egyike hangzóan beszélték el a dolgot s így a törvényszék az ügyet elbíráhatónak találta.

A törvényszék a kir. ügyész vádbeszéde után a vádlottakat nyolcz-nyolcz napi államfogházra ítélte.

Az ítélet ellen úgy a vádlottak, mint a kir. ügyész felebbezett.

A ládába csukott gyermek. Megirtuk, hogy a büntető törvényszék vizsgálóbírája letartóztatta özvegy *Wohlschein* Ignáczné s három leányát *Juliát*, *Malvint* és *Matildot*. A lelketlen némberek büne tudvalevőleg az, hogy a *Wohlschein*né *Julia* nevű leányánök törvénytelen kis fiát, a hat éves *Bélat* heteken keresztül egy piszkos, férges ládában tartották, hogy ott elpusztuljon. A szerencsétlen gyermeket azért kárhoztatták erre a sorsra, mert *Wohlschein* *Julia* férjhez ment *Jellinek* Lipót fuvarvoshoz s a férj előtt nem akarták megvallani, hogy feleségének lánykorában már két gyermeke is volt. Csak a nagyobbik, 11 éves leánygyermekről szóltak. A mult pénteken hozták a bűnös nőket a törvényszék fogházába és *Drill* Béla vizsgálóbíró még azuap kihallgatta őket. A kir. ügyészség azt indítványozta, hogy az öreg-asszony és leányai ellengyilkosság kísérlete czimen folytassák a vizsgálatot. Ma a vizsgálóbíró az egész délelőtöt dr. *Faltay* rendőr orvos kihall-

gatásával töltötte, a ki azt mondta el körülményesen, hogy milyen helyzetben találta a félholtra kintott kis fiut, a mikor a börtönéül szolgáló szennyes ládából kiszabadította s a fehér kereszt lelencházában elhelyezte. *Wohlschein* védőjéül dr. *Török* Sándor ügyvédet nevezte meg, három leánya pedig a védői tisztre dr. *Sgalitzer* Gyulát kérte fel. Miután *Drill* bíró a vádlottók ellen végzésileg is elrendelte a vizsgálati fogságot, határozata ellen dr. *Török* ma felebbezett a törvényszékhez. A hármast vádtanács holnap dönt a kérdésben.

Az alkohol betege. Érdekes vádlott állt ma a budapesti törvényszék előtt. A szerencsétlen embert *Bárvárt* Antal Aladár *Károlynak* hívják és foglalkozására nézve egyetemet végzett vegyész, tehát intelligens férfiú. De az ital *Bárvártot* testileg és erkölcsileg is annyira beteggá tette, hogy minduntalan a tisztességbe vágó dolgokat művel. Ha aztán bajba kerül — tébolydába megy. Volt már a lipótmezői, meg az anyalföldi örültek házában mindenkor alkoholos elme zavart konstatáltak rajta. Néhány heti kezelés után a mi abból állt, hogy távortartották a szeszitaloktól, gyógyultan bocsátották el. *Bárvárt* legutóbb az anyalföldi tébolydában volt s hogy innen kibocsátották, ma család miatt vonta felelősségre a törvényszék. A panaszt *Schwarcz* Manó emelte ellene egy küldemény szappan miatt, mely *Marseille*-ből érkezett. Még mielőtt a szappan megjött *Bárvárt* eladta neki 50 frtért s miután a pénzt felvette, valójában *Réli* Árpád fodrásznak adta oda azt, a ki 220 frtot fizetett érte. A vádlott, *Bárvárt* Aladár időközönkénti beszámíthatlan állapotára hivatkozva ma, mikor a tébolydaház bizonyítványa szerint ismét kigyógyult alkoholos elmebajából, igen értelmesen adta elő a védekezését. Sőt »nagyszerűen védekezett» a vád ellen, mint a tárgyalást vezető elnök mondotta.

TANUGY.

A nagyváradi kir. kath. jogakadémia értesítője. Az akadémia 1898—99 tanévi adatai szerint az intézetnek 180 hallgatója volt, még pedig 129 magyar és 51 román anyanyelvű. Első alapvizsgálatot tett 58, másodikát 61 hallgató. Az ifjuság gyászünnepelet rendezett *Erzsébet* királyné emlékére. Az intézet rövid története a következő.

A nagyváradi kir. akadémiát b. e. *Mária Terézia* alapította az 1780-ik évben. Eleinte ugyan csak a bölcsészeti szakma volt ezen akadémián képviselve, de már 1788. évi június hó 17-én kormányrendelet által két évfolyamu jogi fakultással kibővítették, mely évfolyamok közül az első 1788 szept. 1-én, a második 1789. évi szeptember 1-én nyitott meg.

1855-ben a tanintézet cs. kir. jogakadémia neve alatt három évfolyamu jogtanodává szerveztetett, mindazonáltal a jogvégzettek csak kivételesen bocsátották, még pedig 4 egyetemi félév utánpótlása mellett, a jogi szigorlatokra. A tanyelv német volt. A bölcsészeti tanfolyam pedig még 1850-ben a helybeli premontrei főgymnasiumba, mint ennek 7. és 8. osztálya, beolvastatott.

1861-ben ismét a magyar tanyelv hozatott be, 1867-ben újabb ideiglenes szervezetet nyert az intézet, végre 1874-ben az azon évi május hó 4-én kelt legfelsőbb elhatározással a két magyar egyetem jogi karával egyenjogu, négy évfolyamu teljes jog- és államtudományi karrá alakították át, melynek végeztével a jogtanulók közvetlenül, azaz minden utánpótlás nélkül, de csak egyetemi, jogszigorlatokra bocsátatnak.

1889. évi márczius hó 17-én az intézet százados fennállásának jubileumát ünnepelte meg.

Jelenleg a nagyváradi kir. jog- és államtudományi karnál következő nyolcz tanszék van rendszerezve u. m. 1) a római jogra, 2) a jogbölcsészetre és büntető jogra, 3) a nemzetgazdaságtan-, pénzügytanra és a magyar pénzügyi törvényekre, 4) a magyar és osztrák magán jogra, 5) a peres és perenkívüli eljárásra, váltó- és kereskedelmi jogra, 6) a statisztikára és a magyar közigazgatási jogra, 7) a jogtörténetre és egyházi jogra, 8) a politi-

kára, a magyar közjogra s a jog- és államtudományokba való általános bevezetésre. Ezekon kívül előadatnak még a bánya- és tételes nemzetközi jog, a bölcsészeti erkölcs-tan, a művelődéstörténet, az egyetemes történet, legújabbkori része, az államszámviteltan, a törvényszéki orvostan és a közegészségtan.

Az intézet a kath. tanulmányi alaptól tartatik fen.

A tanárok mellékfoglalkozása. A székes főváros községi polgári iskolai tanárikar nevében ma délelőt *Benke* Balázs, *Csomossy* Sándor és *Volenszky* Gyula tanárok tisztelegtek *Halmos* János polgármesternél, akinek terjedelmesebb memorandumot nyújtottak át a tanárok mellékfoglalkozása dolgában kiadott rendelet módosítása iránt.

A memorandum hosszabb megokolás előrebocsátásával a következőkben foglalja össze kérelmét:

Mondja ki a tanács, hogy

1. A rendes tanítási, helyettesítési konferenciák és magánvizsgálatok ideje feltétlenül az iskolának szentelendő és másképen el sem foglalható.

2. A többi délelőtti órák fölött rendelkezni csak a tanácsnak való bejelentés mellett lehessen.

3. A délutáni idő felett rendelkezék a tanár szabadon, kizárva lévén természetesen minden a tanári állással össze nem férő és a tanári tekintélyt sértő foglalkozás.

A polgármester megígérte a küldöttségnek, hogy kérelmüket a méltányossághoz képest figyelembe fogja venni.

MULATSÁG.

Dal-estély. Vasárnap este tartotta meg a Sport-téren a nagyváradai ev. ref. egyház dalárdája dal-estélyét tánczczal egybekötve. A multság, — daczára a délutáni eszéseknek, — kitűnően sikerült. Nagy közönség hallgatta *Gerencsér* József vezetése alatt előadott szébenél-szebb dalokat. A nyolcz énekszám után tánczra perdült a fiatalság és nem véve tekintetben a hüvös esti szellőt és nedves talajt, a szabadban jártak legnagyobb jókedvvel a tüzes csárdás a kora reggeli órákig. Mint értesülünk szépen jövedelmezett ez az estély a dalkörnek.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Kedd: *A nők barátja*. Góth Sándor vf. Szerda: *Mozgó fényképek*. 1-ór. Góth S. vf. Csütörtök: *Családi örömk*. Góth S. vf. Péntek: *Utazás egy apa körül*. 1-ór. Szombat: *Utazás egy apa körül*. d. u: *Jani és Juczi*. Vasárnapeste: *Utazás egy apa körül*.

Műsor változás. Technikai akadályok miatt sorrendben változik a műsor, a mennyiben *Mozgó fényképek* szerdán, *Családi örömk* pedig csütörtökön kerül színre 1-ször, mindkettő Góth Sándor vendégfőléptével.

Góth Sándor második vendégfőlépte. Dumas fiás 5 felvonásos vigjátékában A nők barátjában lép föl ma este Góth Sándor De Rione szerepében, mely egyike legjobb szerepeinek. Kivüle a főbb szerepekben játszani fognak *Tompa* Kálmán, *Szerdahelyi* Ferencz, *Vásárhelyi* Vilma stb.

A nő-szabó.

Góth Sándor Feydeau e nagyon ismert darabjában lépett föl először tegnap este gyér közönség előtt, mely jól mulatott a kacagató jelenetekon, a vendégszereplő kitűnő játéknál is inkább, mivel a szintársulatnak ilyen szerepkörre egyáltalán nincs tagja. A fogadta-

tás elég rokonszenves volt a közönség részéről. Góth (Moulineaux) nem törekszik a darab egyes jeleneteinek, pointjének kiélesítésére, inkább kerek egészet iparkodik nyújtani, a mi a művészi tehetség csillogatásának jele. Sőt egyes pointeken szinte észrevétlenül siklik át. a mit rossz néven is vehet tőle a közönség.

A darab egészben véve gördülékeny előadású volt, már fél 10 óra előtt vége volt s a szereplők jól beletalálták magukat szerepeikbe. *Turchányi* Olga bájos Yvonne volt, *Laczkó* Aranka pedig eléggé kiálthatatlan anyós. *Vendrey* Ferencz mint Cassinet egyik legjobb szerepét mutatta be. *Leövei* Leó (Aubin Anatol) és *Miklósi* Ilona (Suzanne) jók voltak. (b. i.)

Toloncz. Vasárnap telt karzat nézte végig *Tóth* Ede énekes népszínművét a Tolonczot sikerült összejátékban. Angyal Liskát *Szekely* Irén játszotta a közönség sokat tapsolt édes bus nótáinak, *Szentgyörgyi* István Morcsák vándorlőlegény alakításában tündökölt, *Laczkó* Aranka pedig Ördög Sárát játszotta sok realismussal. *Leövey* Leó (Kontra), *K. Árpási* Kata (Kántorné) *Kassai* Károly (Miklós), *Nyárai* Antal (Lőrincz) sok tapsot erattak, *Korányi* Trida (Rézi) eleven játékkal tünt ki.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Irta: Neidegg, fordította: Szirtes. 56

— Atyád tervezte így? — kérdé Ganermann élesen. Talán abban a biztos tudatban küldte apósa a meghívót, hogy kelletlen veje ez időtáiban egy sem fogadhatja el?

— Csak ne légy mindjárt haragos és érzékeny, Feri. Nem is apa ir, hanem a mama. Felolvashatod a levelet. Mama meg van róla győződve, hogy főnököd neked is ad szabadságot. De ha ez nem volna lehetséges, meg kell vele elégednünk, hogy értem jössz.

— Mikor várnak?

Áda zavarba jött.

— Nemsokára . . . lehetőleg hamar . . . holnap . . . holnapután.

— Azt hiszik, hogy én egy napról a másikkra szabadságot kaphatok hetekre, — felelé Ganermann gunyosan nevetve. — Igazán gyermekes felfogás, ha ugyan komoly.

— De Feri, — ellenkezett Áda félig sirva. — Hiszen te nekem nem kell mened, ha nem akarsz . . . csak nekem adj szabadságot.

— Áda, én nem tudom elhinni, hogy te haszontalan szórakozások miatt engem hetekig egyedül hagyni akarnál.

Nagy könnyek potyogtak Áda szeméből.

— Csak ne támadj meg mindjárt, Ferencz! Te sokkal, sokkal önzőbb vagy, mintsem én hittem. Egész éve ülök itt melletted, száz meg százféleről le kell mondanom, a mit megszoktam volt és most rövid látogatásra sem akarsz engedni szüleimhez! Igazán csunya tőled!

Sok igazság volt Áda szavaiban, mi nagyon megnehezítette Ganermannnak az ellenmondást.

— Ha visszatérsz, még elégedetlenebb leszel, — mondá szomoruan, — gondold meg, mily rossz lesz, ha ismét hozzá fogsz szokni a nagyvilági élethez és hazaérvén nélkülözned kell azt.

— Tehát mondjak le mindenről? — szólt sirva. — Nem Feri, nem . . . ezt nem mondhatod . . . ezt nem szabad komolyan mondanod!

Ne ereszse őt el? Alapjában nem volt-e kívánsága jogos, midőn szüleit és testvéreit viszontlátni akarta? De ha elbocsátja, nem fogja néniének befolyása őt teljesen hatalmába keríteni?

— Nagyon sajnálom, de nem teljesíthetem kívánságodat, — nyilatkozott kis gondolkozá-

után. — Hidd meg nekem, Áda neked is, nekem is jobb, ha itt maradsz.

Áda fölkel és kihívólag elébe állt.

— Ha menni akarok, mégis megyek. Senki sem tilthatja meg nekem, hogy szüleimet meglátogassam.

— Én, a te férjed, követelem hogy maradj.

Áda szemei lángba borultak.

(Folyt köv.)

TAVIRATOK.

A miniszterelnök a király előtt.

Bécs, július 17. (Saját tud. táv.) *Széll* Kálmán miniszterelnök legközelebb *Thun* gróf osztrák miniszterelnökkel Ischlbe utazik.

Eszterházy Miklós Móríciz haldoklik.

Budapest, július 17. (Saját tud. táv.) Karsbadból jelentik, hogy *Eszterházy* Miklós Móríciz súlyosan beteg. Hozzátartozói a katasztrófa bekövetkezésétől is tartanak.

Öngyilkos katona.

Szeged, július 17. (Saj. tud. táv.) *Simkovic* Márton közkatona Manlicherrel agyonlőtte magát. Tettének oka az volt, hogy a poszton való elalvásért 1 hónapi áristomra ítélték.

Mattasich—Keglevich ügy revíziója.

Bécs, július 17. (Saját tud. táv.) *Mattasich—Keglevich* ügyében a katonai főtörvényszék etrendelte a tanuk kihallgatását, kikre *Mattasich* hivatkozik, de nincs kilátás rá, hogy pörét revizionálják.

Személyi hírek.

Bécs, jul. 17. *Thun* gróf miniszterelnök, a ki szombaton megbetegedett fivérének látogatására *Kwasitzba* utazott, ismét visszatért ide. — *Welsersheimb* gróf Ischlből ideérkezett; *Dipauli* báró kereskedelmi miniszter *Párisba* utazott. (Magy. Táv. Ir.)

A »Wacht am Rhein« Bécsben.

Bécs, jul. 17. Tegnap éjjel folytatódtak a tegnapelőtti tüntetések. Mintegy 300 diák egybegyűlt a *Stelehner* vendéglőben egy pohár sör mellett és a vezetékből vizet hoztak maguknak. Rövid idő múlva rákezdték a *Wacht am Rhein*-ra. Mikor a rendőrbiztos nyugalomra intette őket elhagyták a helyiséget és az utcán tüntettek. A rendőrség szétszórta őket, a nélkül, hogy elfogatás történt volna. A lapoknak az hire, hogy több szocialista súlyosan megsebesült, valótlan. Szombaton öt szocialista könnyen megsérült, a mi azonban az ünnepen való részvételben nem akadályozta meg őket. (Magy. Táv. Ir.)

A Dreyfus-ügy.

Páris, jul. 17. *Beaurepaire* kijelenti, hogy kezei között van egy embernek a vallomása, a ki a rennesi haditörvényszék előtt meg akar jelenni. Az az ember leleplezte neki, hogy *Dreyfus* még 1894. előtt egy idegen hatalom részére kémkedést üzött és hogy összeköttetésben volt más hatalmaknak a kémjeivel is. *Minthogy* *Beaurepaire* bizalmatlankodott, irásban kérte ezeket az adatokat. Az ira-

tot azonban lefoglalták és ő csak a másolatát kapta meg. Az illető személyiség biztosította Beaurepairet, hogy az említett iratdarab eltűnése óta őt állandóan és éberem megfigyelik. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, jul. 17. (Saját tud. távirata.) *Derouledé* tegnap délután a Chateandeu színházban felolvasást tartott a plebixitarius köztársaság helyreállításának szükségéről s e közben így kiáltott föl:

— Nem veszem el a reményemet, hogy egy kiváló tábornok segítségével, bár ingadozó hadsereg ellen sikerülni fog a nép-köztársaságot megállapítani.

Erre az összes jelenlevők: *Vive Marchaud!* kiáltásban törtek ki. *Derouledé* erre így folytatta:

— Ha én az Elyséebe megyek, ezt nem azért teszem, hogy ott maradjak, hanem hogy elkergessem azokat, a kik ott jogtalanul uralkodnak.

A belgrádi merénylet.

Zimony, jul. 17. Tegnap elfogták Petrovics Milán gimnáziumi tanárt, mert a merényletben való részességgel gyanúsítják. Radoszavjevics Sztova újságíró kiutasították Szerbiából, állítólag azért, cikket írt. Sándor király tegnap Milán király jelenlétében a tinoki pazorváci, mert ujvidéki szerb lapokba izgató, szemendriai és sabácsi kerületekből jövő hódoló küldöttségeket fogadta, a kik külön hajón jöttek Belgrádba. Képviselőikkel az élén több mint kétezer tekintélyes polgár vett részt a küldöttségben, hogy Milán királyt szerencsés megmenekülése miatt üdvözlőjk és Sándor királynak hűségüket és odaadásukat kifejezzék. Sándor király biztosította a küldöttséget jóindulatáról, de mindenkit felhívott, hogy vele együtt azon legyen, hogy Szerbia az ország és a dinasztia ellenségeitől megszabadíttassék. (Magy. Táv. Ir.)

Belgrád, július 17. Az elfogott radikálisok feleségeinek küldöttsége audencián jelentkezett *Sándor* királynál, hogy a házukra és családtagjaikra elrendelt felügyelet és a foglyokkal való bánásmód ellen tiltakozzanak, mert a rendőrség eljárása a brutalitással határos. A király a küldöttséget nem fogadta. Erre a női küldöttség *Manzarov* orosz követségi helyetteshez fordult kérve Oroszország ottalmát férjeik részére.

Belgrád, július 17. *Gruics* Száva tábornokot, Szerbia pétervári követét Belgrádba citálták. Egyelőre azonban orosz barátai tanácsára nem megy hájárta, hanem Pétervárt marad. A hivatalos Oroszország különben biztosította a követet, hogy elfogatása ellen tiltakozni fog.

Belgrád, július 17. *Manzurow*, a belgrádi orosz követ helyettese kijelentette a küldöttségnek, hogy Pásus-ért valamint az elfogott radikális politikusokért mitsem tehet.

A cárevics halála.

Budapest, július 17. (Saj. tud. táv.) Az orosz hivatalos újság legutóbbi száma jelentette, hogy a trónörökös kiránduláson érte a halál. Egy újabb hír sze-

rint *György* trónörökös merénylet áldozata. A trónörökös ugyanis június 28-án (az ó görög naptár szerint) kirándulást tett *Abbasz Tumán* környékre Achalzicba, hol a cserkesz törzsfőnöknek gyönyörű leánya lakott. A leány udvarlója féltékenységéből erre elakarta tenni minden áron a trónörökös láb alól Elbujt az országuton és egy nagy követ dobott a cárevics felé, mely a ló fejét találta. A ló megugrott s a cárevics fejével a hegyes sziklacsucsra esett s meghalt.

A bécsi g. kel. püspök felszentelése.

Karloca, jul. 16. Ma volt Sevicz Mironfán bécsi püspök ünnepi felszentelése a szomszédos Ujvidékről és a bácsi szerb egyházmegye egyházközségeiből érkezett nagy számú közönség részvételével. Különösen nagy számmal volt képviselve a világi és a szerzetes papság. Az ünnepi mise, a melyet Brankovics György patriarka Nikolics Miron és Bogdanovics Lukian püspökök és a szerb metropolia 12 más méltóságának segédletével celebrált, teljes három óráig tartott. Miután Sevicz Mironfán püspök az egyháznak és metropolitájának a fogadalmat letette és felruházták a szokásos szertartásos módu magas egyházi méltóságának jelvényeivel, beszédet mondott a melyet a hallgatók ismételtlen hosszantartó tetszésnyilatkozatokkal félbeszakítottak.

Az új püspök először az isteni kegyelemért mondott köszönetet, a mely őt ilyen magas és fontos egyházi hivatalra hívta, aztán ő felségének mondott köszönetet azért a bizalomért, a melyet iránta megválasztásának legfelsőbb megerősítése által tanúsított, a királynak és az uralkodóháznak rendithetetlen hűsége, a szeretett magyar hazának szeretetteljes alázatosságát és hazafias odaadást fogadott. Brankovics György patriarkanak tiszteletteljes köszönetét fejezte ki a püspök és azt igézte, hogy a szerb egyház és szerb nép javára irányuló nemes törekvéseiben teljes erejéből támogatni fogja. Eppen úgy köszönetet mondott a püspök a püspöki szinódus összes tagjainak, a kik őt, az ur szülőjének szerény munkását meleg és határos testvéri szeretetükre érdemesnek itélték és magukhoz emelték. Óriási lelkesedést keltő, lángoló szavakkal üdvözölte az új püspök egyházmegyéjének oly nagy számban megjelent képviselőit, különösen az ő neki oly kedves ujvidékieket, a kik között született és fölnevelkedett; biztosította őket főpásztori gondosságáról és megfogadta nekik, hogy Isten akaratában való megnyugvásban, hazafiasságban és az egyház és a nép iránt való szeretetben mindig ragyogó példát fog adni. Meghatóan emlékezett meg aztán a püspök Knezsevics Istvánról, az elhunyt dalmát püspökről, aki alig negyedszáz évvel ezelőtt őt pappá szentelte és szavait imával végezte.

A püspök beszéde a lelkesedésnek valószínű viharát keltette, a mely sokáig nem akart elcsendesedni. Az ünnepi mise után a püspök a patriarka palotájának szinódusi disztermében a tisztelőinek szerencsekívánatait fogadta, az ünnepet diszbed zárta be, a melyet Brankovics György patriarka az új püspök tiszteletére palotájában rendezett.

A harmadik fogásnál fölemelkedett a patriarka s lendületes szavakban fejezte ki a szerb püspöki zsinatnak és a szerb metropolita egész papságának és népének mély hálóját a magyar szent korona viselője Ferencz József apostoli királyi felsége irányában a Sevicz püspök megerősítése által a szerb egyház és

nép irányában tanúsított legfelsőbb kegyelemért és zsvió karlj-t kiáltott.

A patriarka beszédét a jelenlevők állva hallgatták végig. A felköszöntőt mozsárlövészek kísérték. Eppen oly nagy tetszésben részesült a patriarka második felköszöntője, a melyet a magyar államkormányra és Széll Kálmán miniszterelnökre mondott és a melyben nekik a szerb egyház irányában tanúsított jóakaratot megköszönte. Végül Sevicz püspököt, legfiatalabb kollegáját üdvözölte a patriarka, a ki pohár köszöntőben mondott köszönetet a patriarkanak, a püspöki szinódusnak és különben Nikolics és Bogdanovics püspököknek az irányában tanúsított bizalomért és jóindulatáért.

A bácsi egyházmegye részéről Vucsetics Éliás, mint a püspök megyei kezelőség főkurátora és alelnöke, az iskolák kezelősége részéről Vuducevics György, mint az ujvidéki főgimnázium patronusa és a püspöki szinódusnak az egyhangú választásért.

Minisztertanács.

Konstantinápoly, július 17. Az utóbbi napokban két rendkívüli minisztertanács volt. Tárgyuk az örmény kívándorlottak visszahonosítása volt. Az utolsó minisztertanácsban állítólag szóba került az orosz-török határon legutóbb előfordult határsértés. E határsértés okának kurd csapatok kihágásait és ezeknek a csapatoknak az üldözését mondják. Az orosz kormány állítólag a védelmi rendszabályok megállapítása céljából vizsgálatot kér. Szinovjev orosz nagykövet a pénteki kihallgatáson kifejezte a szultánnak Miklós czár köszönetét a trónörökös nagyherczeg elhunytával neki kifejezett részvételéért. (Magy. Táv. Ir.)

Angol dolgok.

London, jul. 17. A Times-nak jelentik Tokióból: A revideált szerződések, a melyek szerint Japán a Nyugat összes népeinek megnyitvatik, ma hatálybaléptek. Franciaország azonban konzuláris bíraskodását augusztus 4-ig fentartja. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Fejérváry miniszter a kisiparért.

A panaszok folytán, melyek egyes ipartestületek részéről a közös hadsereg számára szállított bakancsok átvétele körül tanúsított állítólag igazolatlan eljárás miatt felmerültek, a honvédelmi miniszter jelentést kért, hogy a panaszok alaposágáról meggyőződést szerezzen. A miniszter különben a honvédség részére szükségelt bakancskészlet kiegészítésére az idén is 10,000 párt kisiparosoknál rendelt beszereztetni.

SZERKESZTOI POSTA.

Szirtes. Amint b. levelének elküldése után észrevehette, rendben megy a közlés. A XV. fejezetet a múlt hét végén kezdtük közölni ma vagy holnap be is fejezzük. Az említett két alkalommal nem azért maradt el, mintha idejében nem kaptuk volna meg a kéziratot, hanem sok egyéb aktuális közlemény kiszorította; most a nyári napokban mikor az országgyűlés is szünetel, majd annál több hely kerül számára. Szives üdvözlét!

Góth Sándor
a budapesti vigszínház tagjának
második vendégfőllépte.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Evadbrélet 77. szám. Kisélet 77. szám.
(Páratlan sz.) (Páratlan sz.)

Ma kedden, 1899. július 18-án

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

A nők barátja.

Vigjáték 5 felvonásban. Irta: Ifj. Dumas Sándor. Fordította: Kürthy Emil.

SZEMÉLYEK:

De Ryons	Góth Sándor.
De Montégre	Bihari Ákos
De Simerose gróf	Tompa K.
De Targettes	Szerdahelyi Ferencz
De Chantrin	Janovics Jenő
Leverdet, tudós	Leövey Leo
Leverdetné	Laczkó Aranka
Jeanne de Simerose	Miklósi Iona
Hackendorf kisasszony	I. Vásárhelyi V.
Leverdet Balbine	Turchányi O.

Helyárak: Alsó pátholy 4 forint, felső pátholy 3 forint. Támlásszék I—VIII. sorig 1 forint. IX—XI sorig 80 krajczár. Zártszék I., II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 50 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy színlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, szerdán, 1899. július 19-én:

Góth Sándor vendégfőlléptével:
Mozgó fényképek.

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Blumenthal és Kaldeburg.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzsdé.

Budapest, július 17.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	378.80
Magyar hitel	387.—
Allamvasut	346.25
Rimamurányi	301.50
Magyar jelzálog	244.75

Salgótarjáni	331.—
Wagon-kölcsön	623.—
Villamosvasut	225.—
Magyar leszámítoló	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	101.50
Déli vasut	65.08

8 óra, július 17.

Az irányzat nyugodt.

Osztr. hitel	580.50
Magyar hitel	387.25
Allamvasut	375.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. július 17-én.

Magyar aranyjárdék 4%	119.25
Magyar koronajárdék	96.65
Magyar vasuti köcsön aranyban 4 ¹ / ₆ %	120.—
Magyar vasuti köcsön ezüstben 2 ¹ / ₆ %	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.25

Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	15.25
Italmérsi jog megváltási kötvény	160.25
Horváth-szlavón földtehermentési kötvény	96.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-köcsön	161.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek köcsön	138.50
Osztrák járadék papirban	100.40
Osztrák járadék ezüstben	100.20
Osztrák járadék aranyban	119.25
Osztrák korona járadék	100.50
Osztrák államsorsjegyek	138.50
Osztrák magyar bankrészevény	910.—
Magyar hitelbankrészevény	387.—
Osztrák hitelintézeti részevény	378.—
Párisi vista	345.75
20 frankos arany (Napoleond'or)	9.56
Németbirodalmi márka	38.90
London vista	120.62
20 márkás arany	11.78

Dr. VUCSKICS GYULA.

Uj festék gyári raktár!

GALLOVITS M.

N.-Várad, Nagyteleki u. 532 sz. saját ház

A SZOBAFESTŐHÖZ.

Ajánl száraz és olajba tört festékeket Carbolium ház-fedél és kerítés festésre zöld, vörös, barna és természetes, firnisz butor és kocsi-lackok.

BRONZOK, SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLÓ ECSETEK

és meszelők nagy raktára, különösen nagy raktár szoba-padló-lackokban, 5-féle színben, egy 1 kilós doboz ára 75 kr. Spiritusz szobapadló-lackok citromsárga, narancssárga és ockersárga színekben, a melyek befestés után 1 óra alatt tökéletesen megszáradnak 1 kiló üvegben 1 frt.

Denaturált szesz kapható legolesőbb árban.

Árjegyzek kívánatra ingyen!

Figyelmeztetés! Az üzlet nem a Szent László piac-téren hanem Nagy Teleky-utca

532. sz. a. van, a Biharmegyei Kereskedelmi Banktól a második ház.

167 16—50

Legolesőbb bevásárlás!

Nagyvárad-Peczeszöllősi gőzsörgyár. (Pecze-Szöllős, Nagyvárad mellett.)

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy most már saját maláta gyárunkban gyártott malatából főzött kitünő mennyiségű és régen raktározott

—== Márcziusi és László söreinket ==—

hozzuk forgalomba.

Eme sörök különösen üdítő izük és tartósságuknál fogva a legnagyobb kelendőségnek örvendenek. Örömmel hozzuk továbbá a n. é. közönség tudomására, hogy vállalatunkat ujabban

—== JEGGYARRAL és HÜTŐKÉSZÜLÉKKEL ==—

láttuk el; midőn is bátrak vagyunk tisztelettel megjegyezni, hogy a mű-jég, mely már egészségi szempontból is előnyös, bármely célra felhasználható és különösen tartósságánál fogva előnyös.

Sör és jég megrendeléseket a gyári telepünkön P.-Szöllősön (Telephon 132 sz.) avagy városi irodánkban Nagyváradon (Telephon 62 sz.) kérünk.

Megrendeléseket Nagyváradon házhoz szállítva bérmentve eszközünk.

(199.) 2—8.

Kiváló tisztelettel:

NAGYVÁRADI SZÖLLŐSI GŐZSÖRGYÁR.